

Навчання дітей віком до 3 років догляду за порожниною рота через зорове сприйняття з використанням фотоілюстративного матеріалу послідовності дій

Learning Children to 3 Years for Oral Visual Perception by Using Pictures
Photo Sequence of Actions

Ципан С.Б., к.мед.н., Якубова І.І., д.мед.н., проф., Кузьміна В.А., ас.

Приватний вищий навчальний заклад
«Київський медичний університет УАНМ»
Tsyran S.B., Yakubova I.I., Kuzmina V.A.
Private Higher Educational Establishment
«Kyiv Medical University of UAFM»

Адреса для кореспонденції:
Якубова Інесса Ігорівна
e-mail: inessa_y@ukr.net

Мета: Розробити алгоритм навчання гігієни порожнини рота у формі оповідання (казки) «Я вмю чистити свої зуби» для навчання догляду за порожниною рота дітей до 3 років через зорове сприйняття послідовності дій за допомогою фоторозповіді. **Методи:** Фотографії послідовності дій — це набір зображень, що ілюструють кожен крок та завдання, які має виконати дитина. **Результати:** Демонстрація дитині до 3 років підказок у вигляді фотографій із послідовністю дій, необхідних при чистенні зубів, які допоможуть значно швидше пояснити та «скопіювати» нею побачене. Надалі дитина краще запам'ятовує, «вивчає» побачене та виробляє стійку звичку самостійного догляду за порожниною рота. **Висновки:** Алгоритм навчання дітей до 3 років догляду за порожниною рота через зорове сприйняття із використанням фотоілюстративного матеріалу послідовності дій дає можливість дітям швидко оволодіти навичками самостійного чистення зубів.

Ключові слова: діти, зорове сприйняття, навчання гігієни порожнини рота.

Purpose: To develop a method was to create a fairy tale «I know how to clean their teeth» to teach oral care of children up to 3 years of oral, visual perception by a sequence of actions in the form of a photo-story. **Methods:** Photo sequence of actions are set, showing each step and tasks to be fulfilled by the child. **Results:** Demonstration of a child up to 3 years of hints in the form of photographs with a sequence of actions that must be carried out when brushing your teeth, help to explain much faster and «copy» what they see. Later the child learns better, «exploring» what he saw and produces a steady habit of self-oral care. **Conclusions:** The algorithm of teaching children up to 3 years of oral care by visual perception using visual pictures workflow enables rapid training children to perform teeth cleaning procedure themselves.

Key words: children, visual perception, teaching oral hygiene.

ВСТУП

Здоров'я дитячого населення, в т.ч. стоматологічне, було й залишається в центрі уваги медичної стоматологічної спільноти України. Одним із провідних, найбільш ефективних та економічно обґрунтованих методів профілактики стоматологічних захворювань у дітей є гігієна порожнини рота (ПР) [3, 5, 6]. Тому чільне місце в стоматологічній профілактиці займає гігієнічне виховання та навчання дітей [2, 4]. Гігієніч-

не навчання дітей повинне починатись якомога раніше, оскільки уміння та навички, набуті у ранньому віці, зазвичай закріплюються на все життя.

Розробляються нові форми навчання, що враховують вагомі здобутки минулого і поєднують їх з можливостями інформаційних технологій. Під час змішаного навчання (*blended learning*), коли відбувається поєднання он-лайн навчання, традиційного та самостійного навчання, відбувається не просто використання сучасних інтерактивних

Стаття є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань Приватного вищого навчального закладу «Київський медичний університет УАНМ»: «Оцінка ризику виникнення, визначення особливостей патогенезу, клініки, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у дітей із різними класами хвороб» (державний реєстраційний номер 0112U008260).

технологій на додаток до традиційних, а якісно новий підхід до навчання (*flipped classroom*). Змішане навчання поєднує традиційне навчання (*face-to-face instruction*) з он-лайн навчанням (*computer mediated instruction*). Отже, педагоги-новатори дійшли згоди щодо трьох основних компонентів змішаного навчання: традиційна навчальна діяльність в аудиторії під керівництвом досвідченого викладача; різні шляхи або механізми використання навчальних матеріалів та структуроване самостійне навчання, що використовує досвід безпосереднього спілкування та матеріали он-лайн. Структуроване навчання підвищує рівень самостійності дитини (виконання завдання без підказки дорослого), що є важливим і універсальним вмінням [1, 7], тому

вважаємо актуальним навчання догляду за порожниною рота дітей від 0 до 3 років за допомогою зорового сприйняття.

Мета дослідження – розробити алгоритм навчання гігієни порожнини рота у формі оповідання (казки) «Я вмію чистити свої зуби» для навчання догляду за порожниною рота дітей від 0 до 3 років через зорове сприйняття.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ

Світлини відображають кожен крок у процесі чи кожного завдання, що має бути виконане. Надання дитині візуальних підказок може допомогти їй у навчанні чищення зубів і підвищує ймовірність того, що вона зможе навчитися робити це самостійно. Навчан-

ня гігієни порожнини рота має бути обов'язковою складовою розпорядку дня дитини і проводиться систематично.

Чищення зубів зубною щіткою Світлини послідовності дій Інструкція

Помістіть світлини у правильному порядку, щоб склалося оповідання (казка), оформивши матеріал, наприклад, у вигляді альбому або фотокниги. Оповідання (казку) батьки читають разом із дитиною з метою вивчення алгоритму чищення зубів. Згодом дитина зможе переглядати і читати розповідь самостійно. Слід використовувати ці інформативні світлини кожного разу, коли дитина чистить зуби.

Мал. 1. Я беру свою зубну щітку

Мал. 2. Я беру свою зубну пасту

Мал. 3. Я знімаю ковпачок і витискаю на зубну щітку грудку зубної пасту розміром з горошину

Мал. 4. Я обережно чищу передні зуби коловими рухами

Мал. 5. Я чищу внутрішні поверхні своїх зубів

Мал. 6. Я чищу верхівки своїх зубів

Мал. 7. Я чищу свій язик

Мал. 8. Я вмикаю воду

Мал. 9. Я полощу рот

Мал. 10. Я випльовую зубну пасту у раковину

Мал. 11. Я витираю свій рот

Нами запропоновано алгоритм навчання догляду за порожниною рота дітей через зорове сприйняття із

використанням фотоілюстративного матеріалу послідовності дій. Світлини розташовані відповідно до сюжету

оповідання «Я вмію чистити свої зуби» для навчання догляду за порожниною рота дітей від 0 до 3 років.

Мал. 12. Я мию свою зубну щітку

Мал. 13. Я вимикаю воду

Мал. 14. Я повертаю свою зубну щітку туди, де вона стояла

Мал. 15. Я закриваю ковпачком свою зубну пасту та ставлю її туди, де вона була. Тепер мої зуби і рот чисті!

ВИСНОВКИ

Алгоритм навчання дітей догляду за порожниною рота через зорове сприйняття із використанням фотоілюстративного матеріалу послідовності дій дає можливість оволодіння дітьми навичками самостійного чищення зубів.

Автори висловлюють подяку президенту Приватного вищого навчального закладу «Київський медичний університет УАНМ» О.В. Поканевичу, директору СтоматЦентру «Університетський» А.М. Петрушанку, головній медсестрі – В.В. Павленко, адміністратору – О.М. Остапенко, лікарю-інтерну Т. Гориню, студенту 4 курсу стоматологічного факультету А. Хащевацькому, фотографу Є. Васюченку і учаснику фотосесії – хлопчику М. Марченку. Автори висловлюють подяку представництву торгової марки «R.O.C.S.» в Україні ТОВ «ВДС Фарма» за забезпечення засобами гігієни порожнини рота при впровадженні змішаного навчання гігієни порожнини рота дітям від народження до 7 років.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ципан С.Б. Навчання дітей із аутизмом догляду за порожниною рота шляхом зорового сприйняття із використанням візуальних картинок послідовності дій / Ципан С.Б., Якубова І.І., Стручек Н.В. // Новини стоматології. – 2014. – № 4 (81). – С. 59–63.
2. Ципан С.Б. Програма гігієнічного виховання й навчання у стоматолога для дітей з розладами аутистичного спектру / Ципан С.Б., Якубова І.І., Стручек Н.В. // Современная стоматология. – 2014. – №3 (72). – С. 57–60.
3. Якубова І.І. Впровадження схеми диспансеризації вагітних жінок у стоматолога – перший крок до збереження стоматологічного здоров'я матері і формування його у дитини / Якубова І.І. // Новини стоматології. – 2012. – №2 (71). – С. 56–59.
4. Якубова І.І. Програма гігієнічного виховання і навчання в стоматолога для дітей із тяжкими вадами мовлення / Якубова І.І. // Український стоматологічний альманах. – 2009. – № 3. – С. 41–44.
5. Якубова І.І. Чинники ризику виникнення карієсу тимчасових зубів у період закладки і мінералізації / Якубова І.І. // Український стоматологічний альманах. – 2012. – Т. 2, №2. – С. 81–85.

6. Якубова І.І. Чинники ризику виникнення карієсу тимчасових зубів після народження дитини / Якубова І.І. // Современная стоматология. – 2012. – № 1. – С. 69 – 71.
7. Schopler E., Mesibov G., Hearsay K. Structured teaching in the TEACCH system. In Schopler E., Mesibov G. (Eds.), *Learning and cognition in autism* (pp. 243–267). New York: Plenum. – 1995.
8. Bonk C.J. *The handbook of blended learning environments: Global perspectives, local designs* / C.J. Bonk, C.R. Graham, – San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer, 2006. – p.5.
9. Garrison D.R. Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education / D. R.Garrison, H. Kanuka. – 2004. – P. 95–105 (*The Internet and Higher Education*, 7).
10. Blended Learning Model Definitions [Electronic Resource]. Mode of access: URL: <http://www.christenseninstitute.org/blended-learning-definitions-and-mod...>
11. Do you need to go on a digital diet? [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: <http://blogs.lynn.edu/knightwriter/tag/etiquette/>
12. Computer mouse clipart black and white [Electronic Resource]. Mode of access: URL: <http://www.clipartpanda.com/categories/computer-mouse-clipart-black-and-...>

REFERENCES

1. Tsypan, S.B., Yakubova, I.I., & Struchek, N.V. (2014). *Novyny stomatolohii*, 4 (81), 59–63 (in Ukrainian).
2. Tsypan, S.B., Yakubova, I.I., & Struchek, N.V. (2014). *Sovremennaia stomatolohyia*, 3 (72), 57–60 (in Ukrainian).
3. Yakubova, I. I. (2012). *Novyny stomatolohii*, 2 (71), 56–59 (in Ukrainian).
4. Yakubova, I.I. (2009). *Ukrainskyi stomatolohichnyi almanakh*, 3, 41–44 (in Ukrainian).
5. Yakubova, I.I. (2012). *Ukrainskyi stomatolohichnyi almanakh*, 2, 81–85 (in Ukrainian).
6. Yakubova, I.I. (2012) *Sovremennaia stomatolohyia*, 1, 69–71 (in Ukrainian).
7. Schopler, E., Mesibov, G., & Hearsay, K. (1995). *Structured teaching in the TEACCH system*. In Schopler E., Mesibov G. (Eds.), *Learning and cognition in autism* (pp. 243–267). New York: Plenum (in English).
8. Bonk, C.J., Graham, C.R. (2006). *The handbook of blended learning environments: Global perspectives, local designs*. San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer (in English).
9. Garrison, D.R., Kanuka, H. (2004). *Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education*, pp. 95–105 (*The Internet and Higher Education*, 7) (in English).
10. Blended Learning Model Definitions [Electronic Resource]. Mode of access: URL: <http://www.christenseninstitute.org/blended-learning-definitions-and-mod...> (in English).
11. Do you need to go on a digital diet? [Electronic Resource]. Mode of access: URL: <http://blogs.lynn.edu/knightwriter/tag/etiquette/> (in English).
12. Computer mouse clipart black and white [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: <http://www.clipartpanda.com/categories/computer-mouse-clipart-black-and-...> (in English).

Стаття надійшла в редакцію 7 червня 2016 року